



**Андрій
Чайківський.**

Чайківський Андрій на світ народився р. 1857 в мисті Самбори, в Галичини; освіту здобув на філософичному факультеті в львівському університеті; з р. 1882 адвокат в Босни, Самбори та Бережанах. В літературі вперше Чайківський выступив р. 1892, коли в „Дили“ надруковани були його „Спомыны з-передь десяти лить“ (вийшли окремо у Львови р. 1894); пише переважно повисти та оповидання; доси з його творив надруковано: „Вуйко“ (Зоря, 1895), „Образъ гонору“ (Львiв, 1895), „Бразылійський гараздъ“ (Львiв, 1896), „Курателя“ (Дило, 1897), „Рекрутъ“ (ibid.), „Олюнька,“ повисть (Львiв, 1895), „Въ чужимъ гнизди“, повисть (Львiв, 1896), „Сере-нада в навечеріє Св. Войцеха (Дило, 1896), „Моя перша любовь“ (ibid) та инши. За краци творы Чайківського крытыка мае його повисти з жыття такъ званои „ходачковои шляхты“—„Олюнька“ та „Въ чужимъ гнизди“.

Литература: Маковей — Андрій Чайківський (Л.-Н. Вистныкъ, р. 1898, кн II.).

С ы р и т к а.

Зъ повисты „Олюнька.“

Було се в мисяци серпни року 185... пидъ часъ холеры Иванъ Ябчакъ порався на своимъ обійстю коло воза, котрымъ малы йихаты сыны в поле по хлибъ. Винъ килька разъ зазыравъ до свого сусида Юзевого Лукаша черезъ плитъ, крутивъ головою та муркотивъ щось самъ до себе. Зазырнувъ ще разъ, та не вертаючысь вже до своеи робо-

ты, гукнувъ до сусида, Ясьового Петра, що мешкавъ на другому боци видъ загороды Юзевого Лукаша:

— Пане сусидо! Пане Петре! Бже щось зо два дни не бачуя, щобъ хто видчынявъ хату пана Лукаша... Чы не сталося тамъ яко-го нещастя! Въ хати лышь собака раз-у-разъ вые.— Жадень „хлопъ“ не поважыться заговорыты до шляхтыча по имени, опустывшы слово „панъ“, бо инакше почуе ганьбу.

Петро Ясивъ покынувъ соқыру, що нею рубавъ дрова, обернувся до Ябчака, поглянувъ черезъ плитъ на обійстя Лукаша, обтеръ рукавомъ пить зъ чола, помиркувавъ трохы та й каже:

— А й я ихъ вже зо тры дни не бачывъ... Може повмиралы?

— Та треба бъ щось зробыты—га?

— Та що робыты?... яке мени дило заглядаты до чужой хаты... Треба бъ заклыкаты пана префекта *).

— А отъ и панъ префектъ иде,—каже Ябчакъ.

И дійсно въ тій хвыли надійшовъ улыцею префектъ Закутя, панъ Даньо Мыхасивъ.

— Пане префекце!—каже Петро Ясивъ.— Уже тры дни, якъ хата Лукашева не видчыняється, а въ середины собака такъ вые, ажъ страшно.

— Гмъ... вые собака, кажете, пане Петре, та й хата тры дни не видчынена... гмъ... Ну, то треба бъ щось робыты, треба бъ пана асесора... Пане Яне, а ходить-но сюды!—заклыкавъ до сусидной хаты.

Иванъ Петривъ, почувшы голось свого начальныка, покынувъ свою ранишню роботу и, перелизшы черезъ плитъ, ставъ такы заразъ коло префекта.

— День добрый!—каже.—А що тамъ, пане префекце?

— Гмъ... отъ бачыте, панъ Пьотръ каже, що тры дни ништо не выходывъ зъ Лукашевой хаты та й що тамъ собака дуже вые. Мусымо тамъ подывытыся... може яке нещастя!

Панъ префектъ говорывъ се зъ дуже поважною миною, хочъ йому було трохы лячно, бо холера мела въ Закути людей якъ митлю, тожъ и тутъ можна було сподиватысь новой жертвы.

Вси тры перелизлы черезъ перелазъ и стали пидъ викномъ.

— Гмъ... Ябчакъ!... А ну ходить сюды... буде насъ бильше.

*) Начальныкъ громады.

Ябчакъ сказавъ ще килька сливъ сынови, що брався йихаты въ поле, перелизъ черезъ плитъ и наблызвся до трьохъ шляхтычивъ.

— А що будемо робыты?

— Гмъ... треба бъ подывытыся викномъ...

До одного викна зблызвся префектъ, до другого Иванъ Петривъ, позаслонювалыся долонямы видъ дневного свита и такъ дывылыся зъ хвылыну въ середыну.

— А що тамъ?—пытае Петро Ясивъ.

— Гмъ... одно лежыть на постели, друге не земли... Може вони сплять?

Собака, почувшы людей пидъ хатою, стала ще дужче выты, скавулиты та дертыся по дверяхъ.

Теперь прыступывъ Ябчакъ до викна, поглянувъ на середыну та сказавъ:

— Сплять вони та вже й не прокынуться бильше... вони нежыви...

Въ сій хвыли почулы вони зъ середыны хаты тыхенькый плачь дытыны.

Не було сумниву, що Лукаши повмиралы. Ясьо Петривъ ставъ сипаты двери, але вони byly замкнени. Винъ налигъ зъ усіей сылы, Ябчакъ помагавъ, и видразу высадылы двери зъ бигунивъ. Наполоханный песь выскочывъ въ тій хвыли на двирь. Винъ бувъ сухой-сухой, шерсть стояла на нимъ якъ щитка, хвистъ сховавъ пидъ себе, языкъ вывалывъ та почавъ ганяты по подвир'ю наче скаженный.

— Свентый Яне зъ Дукли! — закрычавъ префектъ, видступаючысь до перелазу,—гмъ... тажъ сей песь сказывся!

— Не бійтеся, не сказывся!—каже Петро Ясивъ,—винъ лыше дуже голодный,—и выйнявъ кусень хлиба зъ кышени та кынувъ псови.

Песь кынувся жадно на хлибъ и за малу хвылю з'йивъ увесь, наче бъ проковтнувъ муху. Заспокоившы першый голодъ, песь прысивъ проты свого добродія, махавъ хвостомъ, облызувався наче бы дававъ пизнаты, що з'йивъ бы ще.

Теперь видчинылы хатни двери; звидсы ударывъ такый нездоровый духъ, що вси чотыри выбиглы чымъ скорше на двирь, щобъ видитхнуты свижымъ повитрямъ. Ябчакъ пробувавъ видчныты викно, але не мигъ, та выбывъ кулакомъ шыбку, щобъ напу-

стыты свижого повитря. За хвылыну ввійшы зновъ до хаты та ажъ здригнулыся видъ того, що побачылы.

Лукашъ, увесь посынилий, зъ розхристаною сорочкою, лежавъ середъ хаты. Його волосся помишане зъ соломсю, очи запалы, наче бъ уже выплылы, ротъ розявлений, выщырени зубы та стыснени кулаки показувалы, що Лукашъ перевивъ страшну боротбу зи смертю, закъ вона його подолыла.

На постели, обернена лыцемъ до стины, лежала мертва Лукашыха. Вона такожъ перебула не малы муки, якъ показувалы се скорчени коло жывота руки й выпружени ноги. Одно око Лукашыхи було расплющене—воно немовъ дывылося на маленьку пивтора-ричну Олюньку, що пыщала коло грудей матери, бо не мала вже сылы а ни голосно заплакаты, а ни всадыты до маленького своего ротыка мертвои матерынои груди.

Мала Олюнька скимлыла, якъ голодне цуцуня.

Усихъ прысутнихъ перенявъ лякъ. Воны перехрестылыся и стали безъ мысли шептаты молитвы, не можучы отямытыся зъ того жаху, якый на ныхъ насився.

Першый Ябчакъ прыступывъ до постели обережно, щобъ не замастыты соби нигъ, и вытягнувъ дытыну зъ того броду, въ якому вона лежала. Дытына давала слаби ознаки жыття. Ябчакъ взявъ по дорози зъ жердки надъ постиллю якусь суху шмату, горнятко зъ полыци и выйшовъ до синей, не оглядаючыся на своихъ товаришивъ, котри стоялы, якъ прыковани, и не могли отямытыся.

Выйшовшы до синей, Ябчакъ здйнявъ зъ дытыны мокру брудну сорочыну, набравъ воды зъ дижкы, обмывъ дытыну, якъ мигъ, завывнувъ у шмату и вынисъ на двиръ.

Жинка Петра Ясьового стояла вже на своимъ обйстю, цикава, чого ии чоловикъ зъ префектомъ пишовъ до Лукашевои хаты.

— А що тамъ дйється?—спытала Петрыха Ябчака.

— Лукаши обое небыжчыкы... Дайте, пани, трохы теплого молока для дытыны... Голодне, ледве пыщыть.

— Матко боска кальварйська!—крыкнула Петрыха, сплеснувшы въ долони, й побигла мерщй до хаты.

За малу хвылю вона выйшла, несучы въ кожній руци горнятко, а йдучы до перелазу, перельвала зъ одного въ друге молоко, щобъ його охолодыты. Ябчакъ взявъ горня зъ рукъ Пет-

рыхы и прыложывъ до ротыка дытыни. Дытына стала жадно ковтаты молоко, а Петрыха напынала:

— Та не давайце жъ видразу багато, бо дытыни зашкодыць... А што жъ тамъ и якъ?—допытывалася дали.

Але Ябчакъ не видповидавъ ничого. Винъ видай и не чувъ сливъ Петрыхы, такъ бувъ заняты свойо роботою.

За той часъ пывыходылы вси зъ хаты Лукашивъ. Префектъ пиславъ якогось хлопця, що надбигъ туды, по „холерныкывъ“, се-бъ то гробаривъ, що ховалы людей пидъ часъ холеры. Хлопчына пишовъ до корчмы, а кого лыше подыбавъ по дорози, росповидавъ про наглу смерть Лукашивъ. Незабаромъ циле майже село дизналося про се нащастя. Вси хрестылыся та охкалы, однакъ у багатьохъ цикавистъ брала гору надъ страхомъ; то жъ цила улыця коло Лукашевой хаты наповнылася людмы. Де-котри навить булы такы видважни, що перелизлы черезъ перелазъ и стали заглядаты до хаты.

Префектъ, боячысь, щобъ хто не заразывся, порозганявъ натовпъ повагою своего уряду и своей палыци, поставивъ сторожа коло дверей, а самъ прыступывъ до громадки старшыхъ шляхтычывъ, що стоялы на улыци.

— День добрый, пане префекце!—прывиталы його шляхтычи, здйймаючы шапки.

— Гмъ... Панове браття, треба бъ порадытыся, що роботы зъ дытыною.. Тажъ годи кынуты ии на улыци...

Старшына зглянулась межы собою й почухалась.

— Тажъ се ще дытына,—видизывався одынъ,—безъ груди не обйдеться...

Наче бъ се була перешкода до того, щобъ хто змылуывався надъ дытыною.

— Гмъ... правда й те, але такы годи... гмъ... Ну, што жъ?—сказавъ префектъ и поглянувъ на громаду.

Вси мовчалы, никто не ворухнувся.

— Колы вы, панове, не хочете, то я ии возьму,—каже Ябчакъ, держачы на рукахъ дытыну, вже нагодовану. Дытына, наче видчуваючы своего добродя, усмихнулася до Ябчака и ловыла його вуса своимы голымы рученятамы.—У мене,—мовывъ дальше Ябчакъ,—недавно взявъ Богъ таку дытыну, то жъ и сорочынка найдеться, та й хлиба, слава Богу, не купую... Отъ якось выгодыться!

На ти слова шляхта заворушылася.

— Ще чого! щобъ шляхетська кровъ валялася по хлопськихъ прыпичкахъ!.. Мы не попустымо того, хочъ бы малы дытыну чергою годуваты!..

— Гмъ... пуге балакання!—промовывъ префектъ.—Дытына не теля, щобъ ии чергою по тыжневи годуваты... Або кажитъ, хто бере дытыну, або ни, то заразы виддамъ ии Ябчакови. Годи такъ дытыну змарнуваты. Але якъ визьме Ябчакъ дытыну, то визьме и двадцять моргивъ грунту, що Лукаши полышылы.

Ажъ теперъ нагадала соби шляхта, що покійный Лукашъ лышывъ двадцять моргивъ доброго грунту й хату; нагадала соби, що бувъ багатыремъ, що у нього звычайно бувъ наймытъ, котрый теперъ десь подився, мовъ у воду скочывъ.

— Та й моя жинка мае малу дытынку пры грудяхъ, могла бъ и сю годуваты,—видиззався несмило Янъ Фльоркивъ.

— А моя хиба не потрапыла бъ сеи штуку?—заговорывъ уже смилійше Степанъ Мыколивъ.

— Выбачайте, панове! покійна Лукашыха була моею ридною сестрою, — сказавъ Андрий Лукашивъ, выступаючи напередъ.— Я дытны ридный вуйко и заберу ии до себе.

Не було що казаты на таке тверде слово. Префектъ казавъ виддаты дытыну дядькови.

Той прыступывъ до Ябчака, котрый готивъ бувъ узаты дытыну й безъ грунту.

— Гэ, най и такъ буде! — сказавъ и подавъ Олюньку Андриєви.

Въ тій хвили дытына расплакалася, та не знать чы завдыла ий выпыта пожыва, чы може несвидома дытяча душа прочула недолю, яка ии жде...

Над'йихалы холерныкы, вытаскалы тило Лукашивъ зъ хаты, вложиылы въ скрыню, що була на вози, и замкнулы вико. На прыказъ префекта повыносылы зъ хаты солому й нечысте шмаття, зложылы на задъ воза, позамиталы й повидчынялы викна.

Пидъ часъ сеи роботы холерныкивъ уси прысутни „клячэлы“ та молылыся шепотомъ. Упоравшысь зовсимъ, якъ слидъ, холерныкы посидалы на визъ, одынъ взявъ вижкы въ руки, гукнувъ на кони, луснувъ батогомъ и визъ выточывся на улыцю. Ще не затыхло тарахотиння воза, а вси розийшылыся зъ обійстя Лукашевого. Лышь одынъ вартовый остався, погы префектъ не положить на дверяхъ громадської печаткы. Ябчакъ сумный перелизъ

черезъ плитъ и взявся до своєї роботи. Андрій Лукашивъ понисъ дытynu, котра голосно крычала, а цила юрба людей посунула за нымъ.

Ось такъ розсталася Олюнька зъ своїмы батькамы, котрыхъ до сеи поры не пизнала гараздъ та вже й не мала пизнаты на симъ свити.

* *
*

Ганна, жинка Андрія Лукашевого, була занята важною роботою. Вона вынесла на подвир'я варену бараболю, дробыла їи пальцямы й кыдала гусямъ, а ти поквапно збиралы своїмы жовтымы дзьобамы. Саме теперь Андрій, прыдержуючы одною рукою дытynu, другою видчынивъ фиртку и ввійшовъ на подвир'я. Олюнька, що пидъ часъ дороги була заспокоилася й задримала, теперь прокынулася и заплакала голосно.

Андріиха почула плачъ дытны, обернулася, побачыла чоловіка зъ дытынкою на рукахъ и скрыкнула:

— Матко бдска!.. А ты де взявъ оту пыщавку?... на улыци знайшовъ, чы на гною?... На що мени якесь дрантя зносышь?... чы жъ я свого не маю досыть?

У Андріивъ було трое дитей.

— Цыть, жинко!... нещастя... обоє Лукаши померлы видъ холеры, лышылася сырота... Треба було взяты... се жъ моя сестринка.

— Та що мени до того? що мени до твоихъ сестринокъ? Выкынь їи де до дидька!

— Що бо ты, Ганю, говоришь? Що жъ воно вынне, що лышылося, та й де я його подину?

— Мени до того байдуже! я коло чужыхъ дитей заходытись не буду... або воно зъ хаты, або я!

На той голосъ надійшовъ старый сывый дидусъ, що робывъ щось въ стодоли. Бувъ се батько Андрія й небижкы Лукашыкы.

— Та чого вона такъ розкрычалася?—пытае.

— Нещастя, татуню! обоє Лукаши повмиралы видъ холеры... що-ино вывезлы ихъ холерныкы. Мабуть тры дни лежалы мертвы въ хаты, а нихто не знавъ,—говорывъ Андрій кризь сльозы.

Старый Луць ставъ, якъ громомъ прыбытый. Винъ не мигъ промовыты й слова, руки у нього тряслысь, губы тремтили, мовъ у пропасныци.

— Боже мій, Боже! за що мене такъ тяжко караешъ на стари лита? Мои дитонькы бидни! донечко моя люба! не замкнешъ ты мени повикъ, а мени не довелось навить побачыты тебе та поблагословыты въ далеку дорогу!—и заплакавъ дидусь гиркымы сльозама.—Га, воля Божа! хто жъ знае, чые завтра....

Винъ наблызввся до маленькой Олюнькы й цилувавъ лыченько, очи та малесеньке чоло.

— А я тобі ще разъ кажу, що чужой дытны й на очи не хочу!—клепала свое Андріха.

— Мовчы, жинко безъ серця!—грымнувъ старый.—Вважа-а-ай!—и погрозывъ рукою.—Якъ бы въ тобі була хочъ крапельнка людяности, тобі бъ языкъ ставъ дубомъ, закъ ты таке слово вымовыла бъ. Просы Бога, щобъ тобі простывъ ти дурни слова... Що Лукашамъ ныни, те намъ завтра може статыся, а де твои диты подинуться? що зъ ными буде? Якъ бы тобі въ могыли лежалося, колы бъ хто твоими дитьмы такъ покыдався?

Андріха замовкла. Хочъ вона чоловика мала ни за що й робыла зъ нымъ, що сама хотила, але старого Луця боялася, якъ огню, и хочъ мала такый гострый языкъ, що ніяка шляхтянка въ цилимъ Закути не могла іи переговорыты, якось не смила до старого Лукаша огрызатыся. Чы се за-для його старого вику, чы за-для повагы, яку старый Луць мавъ у сели,—не знаты; досыть, що торкотання Ганны одынъ Луць умивъ вгамуваты килькома словама. И теперь вона замовкла, але такы не могла вгамуваты злосты, то жъ идучы до хаты, штовхнула пса, що лежавъ пидъ порогомъ, и триснула двермы такъ, що ажъ хата затряслася й викна задзвенилы.

Луць усе ще стоявъ надъ унукою и втыравъ сльозы.

— Годи, тату!—каже сынъ,— треба щось зъ дытыною зобыты,—и пишовъ до хаты, а старый стоявъ усе, якъ прыкованый.

Андрій знавъ, що треба розлючену жинку прыдобрыты, бо жъ годи, щобъ мигъ все старый буты зъ дытыною и жинку наглядаты.

— Слухай, Ганю, яка бо ты нерозважна!—промовывъ Андрій до жинкы, переступывшы поригъ.—Префектъ хотивъ виддаты дытыну, а разомъ зъ нею хату, двадцять моргивъ грунту и все добро Лукашивъ Ябчакови... Не шкода жъ, щобъ те все пишло въ чужи руку?

Ганна була дуже ласа на такі дурнычкы, тожъ и теперъ видъ сухъ сливъ чоловика подобрила заразъ. Однакъ, абы не перейты такъ заразъ зо зла въ добре, звернула цилый струмень своихъ медоточывыхъ сливъ на Ябчака.

— О, мудю якийсь! Йому заманулося шляхетського ґрунту та шляхетську дытыну на выховання браты!.. А мы жъ видъ чого? або мы чужи?... Ходы жъ до мене, бидна сыритко, моя Олюнечко! послиднимъ шматкомъ хлиба буду дилытыся зъ тобою, не дамъ тобі пропасты...

И взяла дытыну зъ рукъ чоловика, поклала на запичку, а сама взяла нецькы *), налыла теплои воды, що грилася въ велькимъ горщыку, и положила дытыну въ теплу воду, держачы одну руку пидъ головкою, щобъ дытына не залылася, а другою обмывала ии марненьке, дрибне тило.

Андрій, хочъ знавъ добре, яка душа у його жинкы, не казавъ ничего, щобъ ии не дратуваты. Постоявъ мовчки й выйшовъ на двирь.

— А що?—спытавъ старый,—не замучыть дытыну?

— Не бійтеся, тату, вже все добре... Теперъ купае ии.

Але а ни слова не сказавъ, чымъ винъ пиддобрывъ ии. Старый махнувъ рукою.

— Эй, чорта свяченою водою видженешъ, але добрымъ не зрбышъ...

— Я, тату, теперъ иду туды... Префектъ мае заразъ хату печататы. Тамъ худибка осталася, треба порядокъ зрбыты,—и пишовъ идъ хати Лукашивъ.

Ганна тымъ часомъ выкупала дытыну, завынула въ сухи шматы, а воду вылляла на двирь, нецькы поставыла пидъ хату. Дытына, зогрившыся пидъ подушкою, котрою ии Ганна прыкрыла, заснула тыхенько.

Колы Андрій прыйшовъ пидъ хату Лукаша, заставъ тамъ уже цилу комисю, зложеноу зъ префекта й цилого уряду громадського. Вси ввійшы до хаты и стали оглядаты те, що осталось по Лукашахъ.

Префектъ не дозволювъ забираты того, що ще осталось на постели й коло неи.

*) Ночвы.

— Гмь... буде зъ васъ того, що въ скрини и въ комори, а се все треба спалыты... Такъ намъ наказалы зъ бецирку. *)

Скрыня була замкнена, а ключъ высивъ на цвяху пидъ образами. Андрій просивъ килькохъ сусидъ, щобъ йому помоглы вынести скрinyю. Та префектъ спынивъ.

— Гмь... „за позволеннямъ“. Мусымо оглянуты, що йе въ скрини, бо то сыротынське добро и треба його буде колысь виддаты. Вы, пане Степане, спысуйте кожый кавалчыкъ... Якъ зайде „обсыгнаця“, буде все готове.

Заки пысаръ зъ другымы спысавъ, що було въ скрини, префектъ пишовъ до коморы.

Показалось, що Лукаши булы такы добрымы господарямы. Въ комори, кримъ зимовои одежи, було всяке добро: мука, пшоно, квасоля, горохъ, бибъ; було масло й сыръ, сметана й солонина— усе, усе, що потрибне. Префектъ казавъ усе спысаты й по-выносыты.

Потимъ пишлы до стайни и stodолы, що пидъ однимъ дахомъ прылягалы однимъ бокомъ до города зъ садкомъ.

Вси знали, що у Лукашивъ була пара коней, пара воливъ, дви корови й четверо яливныку. А де жъ те все подилося? Стайня заперта, але худобы а ни слиду.

Вси сплеснули руками. На жъ тоби! отъ якийсь безбож-ныкъ забравъ усе до-чыста... хочъ бы одно телятко лышылося!...

Андрій лютувавъ найбильше. Винъ що-йно думавъ про те, якъ стане господаремъ на циле Закутя, а тутъ якась чортова матиръ наслала злодiивъ...

— Треба даты знаты до шандаривъ!—озвався хтось зъ гурту.

— Що тутъ шандари теперъ порадять? Злодiй газдувавъ тутъ, здається, десь передъ трьома днямы; а знае, що нехай лышь перехопыться за каналъ, пропаде все, якъ силь на води... Що теперъ шандаръ знайде?

За каналомъ почынався густый вербовый лись и займавъ дви квадратови мыли простору ажъ до Выбулова. Тамъ выво-дылысь вовкы та ховалыся злодiи-конокрады; въ такiй гушавыни годи було ихъ вловыты.

Стало на тимъ, щобъ жандарма повидомыты ажъ тоди, колы винъ прыйде до села.

**) Бециркъ зъ немецького—округъ.

Хлибъ, що Лукашъ ще вспивъ позвозыты, стоявъ у садку въ стижкахъ. Комисія переличыла копы, оциныла, скильки варты, поспысувала возы, плугы и бороны, запысала жорна, ступу, и сичкарню.

Андрій побигъ городамы до своеи хаты, запригъ свои кони и вернувся. Ганна думала, що Андрій привезе усе добро киньмы и возомъ небижчыка Лукаша. Ий заразы воно щось не подобалося, бо Андрій не сказавъ ий ничего, запригъ кони и пойихавъ. Колы зайихавъ передъ хату Лукаша, префектъ показавъ йому все добро, зложене на подвир'и, и сказавъ поважно:

— Гмъ... Отсе все виддаю вамъ, пане Енджеу, „въ посяданнѣ“, якъ опикунови малолитньои. Маєте дытыну годуваты, а майна ии доглядаты, якъ свого власного, бо за все видповидаете. А теперь пидпышитъ!

Андрій вклонывся префектови, зробывъ перомъ на папери знакъ хреста и зачавъ за пидмогою сусидивъ накладаты на визъ добутокъ Лукашивъ. Петро Ясивъ зайихавъ зъ своимъ возомъ и помигъ Андріеви забраты, що на його визъ не влазыло. Теперь Андрій кланявся на вси боки, дякувавъ сусидамъ за ласкаву помичъ и запросывъ всихъ до коршмы.

Колы возы зайихалы на обійстя, а худобы не прыгнали, Ганна не втерпила и спытала:

- А де жъ кони?
- Злодиі покралы.
- А коровы?
- Такъ само.
- А волы?
- Все до-чыста!

— Матко найсвѣнтша! Та винъ Бога не боявся крывдыты сыритку!—закрычала Андріиха и побигла до хаты, щобъ лыбонъ звыстыты про сю страшну крывду властытельку, котра ще спала на постели свого вуйка...

